

Sosiaali- ja terveysministeriölle

ASIA: LAUSUNTO ESITYKSESTÄ VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ERIKOISSAIRAANHOIDON TYÖNJAOSTA JA ERÄIDEN TEHTÄVIEN KESKITTÄMISESTÄ

Viite: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 5.5.2017 (STM/1605/2017); Hankenumero STM037:00/2017

Sosiaali- ja terveysministeriö on lähettänyt lausuntokierrokselle luonnoksen valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä. Asetuksen valmistelun taustalla todetaan olevan päivystyksen ja erikoissairaanhoidon uudistus, joka tukee sote- ja maakuntauudistusta. Ehdotettuja säännöksiä perustellaan hoidon laadun ja potilasturvallisuuden paranemisella, hoidon yhdenvertaisen saataavuuden turvaamisella ja resurssien mahdollisimman tehokkaalla käytöllä. Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa:

Asetuksen tarkoituksena oleva tavoite säätää valtakunnallisesta ja alueellisesta sairaaloiden työnjaosta ja keskitettävistä tutkimuksista, toimenpiteistä ja hoidoista on tarkoituksenmukainen. Suomen kokoisessa maassa reurssien tehokas käyttö sekä ennen muuta vaativan tason palveluissa edellytettävän erikoisosaamisen turvaaminen vaatii tuekseen alueellisesti keskitettyjä ratkaisuja. Sosnet katsoo tarpeelliseksi kiinnittää huomiota siihen, että lausuntopyyntö on lähetetty vain terveydenhuollon edustajille, vaikka asetusta on tarkoitettu koskemaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä, vaativan tason palveluja. Lausuntopyyntöjen ulkopuolelle on jätetty myös yliopistot sekä kunnat, joilla on voimassaolevan lainsäädännön pohjalta vastuu vaativista sosiaalihuollon palveluista.

Sosnetin lausunto koskee vain asetusluonnoksen 4 §, jossa säädettäisiin niistä erikoissairaanhoidon tehtävistä, suunnittelusta ja yhteensovittamisesta alueellisesti, viiden yliopistollista sairaalaa ylläpitävän sairaanhoitopirin olisi huolehdittava. Näihin tehtäviin sisältyisivät muun muassa 4) Lasten, nuorten ja perheiden vaativimpien palveluiden osaamiskeskukset ja 6) Psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arviointi ja niiden osaamisen ylläpito.

Sosnet pitää ongelmallisena, että asetusluonnoksessa on tarkoituksena säätää osasta sosiaalihuollon vaativia palveluja ilman laajempaa valmistelua. Sosiaalihuollossa palvelujen porrastusta perustason ja erityisen tason palveluihin on toistaiseksi ollut vain vähän, jonka vuoksi perusteellinen taustatyö sosiaalihuollon vaativien palvelujen jäsentämiseksi olisi välttämätöntä ennen kuin asiasta säädetään asetustasolla. Pulmallista asetusluonnoksessa on myös se, että se asemooisi em. vaativat sosiaalihuollon palvelut osaksi erikoissairaanhoidon palveluita. Monissa vaativimmissa palveluissa olennaista on monitieteinen ja monialainen yhteistyö, jolloin on tarpeen huomioida myös organisatorisissa ratkaisuissa innovatiivisen ja joustavan palvelurakenteen tarpeet sekä myös tutkimuksen ja koulutuksen kytkeytyminen OT-keskusten toimintaan.

On välttämätöntä jatkaa LAPE-kärkihankkeessa vasta käynnistynyttä kehittämistyötä lasten, nuorten ja perheiden osaamiskeskusten kehittämiseksi. Samalla on kuitenkin huolehdittava, että vaativaa kehittämistyötä tehdään huolellisesti ja maltilla, jolloin voidaan turvata edellytykset kehittää uudenlaisia innovatiivisia palveluratkaisuja, ehkäiseviä työskentelymalleja sekä monitieteisiä tutkimusryhmiä osaamiskeskusten tueksi.

Sosnet esittää, että asiasta ei säädetä tässä yhteydessä vaan sen sijaan organisoidaan jatkotyöskentely, jossa valmistelu tehdään yhteistyössä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon kesken ja kiinteänä osana muuta sote-uudistuksen valmistelua. Vaativien sosiaalihuollon palvelujen määrittäminen on koko sote-uudistus huomioiden erittäin tärkeä tehtävä.

Valtakunnallisen sosiaalityön yliopistoverkoston Sosnetin puolesta

Puheenjohtaja

Marjo Kuronen
Professori, Jyväskylän yliopisto

Suunnittelija

Sanna Lähteinen
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto, Sosnet